

Oponentský posudek na habilitační práci

JUDr. Martin Štrkolec, Ph.D.: Zákonnosť v trestnom práve. Všeobecné východiská a súvisiace legislatívne, aplikačné a realizačné aspekty. 207 s.

Posuzovaná habilitační práce je věnována vysoce aktuální a závažné problematice zákonnosti, která představuje jeden ze stěžejních principů právního státu. Byť, jak je zřejmé již ze samotného názvu, se primárně orientuje na zákonnost v trestním právu, postihuje zcela logicky i širší aspekty a souvislosti této problematiky.

Autor si jako hlavní vědecký cíl vytkl „*skúmanie princípu zákonnosti vrátane jej historických a teoretických východísk a taktiež jej materiálneho obsahu, zohľadňujúc najmä subordinovaný charakter trestnoprávných vzťahov, a to s osobitným dôrazom na špecifickú povahu trestno-hmotnoprávných, ako aj trestnoprocesných inštitútov.*“ V tomto rámci pak stanovil hypotézu, jež má být ověřována, a to „*zákonnosť v trestnom práve zodpovedá materiálnemu obsahu princípu zákonnosti predstavujúcemu základný pilier právneho štátu.*“ K naplnění hlavního cíle si pak stanovil i řadu cílů dílčích. Lze konstatovat, že stanovené cíle byly zcela naplněny.

Struktura práce odpovídá stanoveným cílům a potřebám tématu. Text je přehledně uspořádán a členěn do jednotlivých kapitol a podkapitol. Autor v úvodu konstatuje, že „*štruktúru práce je možné rozdeliť na všeobecnú a osobitnú časť*“ s tím, že do obecné části spadají kapitoly jedna a dvě, do zvláštní pak kapitoly tři až pět. Formálně však zmíněné členění ve struktuře práce vyjádřeno není a lze podotknout, že by bylo ku prospěchu věci. Nejde nicméně o nijak zásadní otázku.

Jak uvedeno výše, autor zasazuje problematiku zákonnosti v trestním právu do širšího kontextu. Nejprve analyzuje právně-teoretická a ústavněprávní východiska zákonnosti jakožto jednoho z principů právního státu. Postihuje přitom aspekty legislativní, interpretační a aplikační a zabývá se rovněž právními i mimoprávními zárukami zákonnosti (Kapitola 1). V návaznosti na uvedené se autor poté věnuje historickému, právně teoretickému a ústavně právnímu pohledu na zákonnost v trestním právu, včetně dopadů či projevů v rovině legislativní a aplikační (Kapitola 2). Kapitola 3 je věnována vybraným axiologickým problémům trestního zákonodárství. Autor se v ní zabývá např. institutem vazby pro teroristické trestné činy v slovenském trestním řádu či problematikou postavení oznamovatele trestného činu. Kapitola 4 je věnována trestněprávní zákonnosti z pohledu aplikace forem státního donucení. Kapitola 5 se pak zabývá limity realizační stránky zákonnosti v trestním právu z pohledu soukromých subjektů. Autor se v ní např. zamýšlí nad konfliktem realizace práva na obhajobu a aplikační stránky trestněprávní zákonnosti či nad možnostmi a limity realizace důkazní iniciativy subjektů trestního řízení prostřednictvím soukromých detektivních služeb. V závěru práce autor konstatuje, že „*v úvode práce formulovaná vedecká hypotéza bola overená spôsobom umožňujúcim vysloviť záver, podľa ktorého zákonnosť v trestnom práve Slovenskej republiky nezodpovedá jej fundamentálnym východiskám z pohľadu právno-*

štátneho chápania.“ K uvedenému pak uvádí přehled obecných doporučení k řešení identifikovaných nedostatků trestní zákonosti v rovině legislativní, aplikačně právní a realizační, s nimiž lze vyslovit souhlas.

Téma je zpracováno na vysoké odborné úrovni. Je uchopeno vskutku zajímavě a originálně a přináší řadu podnětů pro odborné diskuze a polemiky. Ocenit třeba i skutečnost, že přes náročnost tématu je práce čtivá.

K věcné stránce monografie nemám žádné zásadnější připomínky. Autor předmětnou problematiku zpracoval s oporou o široký okruh odborné literatury domácí i zahraniční a rovněž judikatury jak obecných soudů, tak i Ústavních soudů SR a ČR a ESLP. Velmi cenným je nejen zmapování názorů představitelů právní, resp. trestněprávní nauky, legislativní činnosti a rozhodovací činnosti a postupů v rámci aplikační praxe, ale zejména i prezentace vlastních, často i kritických názorů a závěrů. Autor přitom problémy nejen identifikuje, ale nabízí i řešení v podobě řady návrhů de lege ferenda či doporučení.

Posuzovaná habilitační práce přináší ucelený pohled na problematiku trestněprávní zákonosti. Propojení právně-teoretických a aplikačních aspektů, resp. propojení roviny legislativní, interpretační a aplikační je nesporným přínosem práce, jejíž závěry obohacují trestněprávní nauku a mohou se pozitivně promítnout do legislativy či aplikační praxe.

Závěrem lze konstatovat, že předložená habilitační práce splňuje všechny požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. **Doporučuji tedy práci k obhajobě.**

Náměty k obhajobě:

1. V návaznosti na úvahy o trestání:

Měl by trest plnit i funkci satisfakční ve smyslu určitého imateriálního zadostiučinění vůči poškozenému?

Je přiměřenost trestu atributem zákonosti trestu?

2. V návaznosti na problematiku analyzovanou v kapitole 5.3 - měla by být problematika použití soukromé nahrávky jako důkazu výslovně upravena v trestní řádu?

3. V závěru práce autor poukazuje na potřebu respektování skutečnosti, že ustálená rozhodovací praxe nejvyšších soudních autorit v podmínkách trestní zákonosti nepředstavuje její právní záruku v normativním významu. Jak se uvedené promítá do právně aplikační a realizační roviny trestní zákonosti a jaká je či by měla být role této rozhodovací činnosti z pohledu zachovávání zákonosti?

V Brně, dne 11. 8. 2022

Prof. JUDr. Věra Kalvodová, Dr.

Právnická fakulta Masarykovy univerzity